

Žalna slovesnost izumrlim vrstam

Posreduje: Damjan Vinko Foto: Nejc Trampuž

V minulih mesecih niste mogli zgrešiti kopice dejavnosti Mladih za podnebno pravičnost (MZPP), ki si med drugim prizadevajo za bolj učinkovito ohranjanje narave, tudi v Sloveniji. V dnevih pred vseslovenskim Podnebnim štrajkom so 14. septembra 2019 posamezniki, oblečeni v črno, v žalni slovesnosti čez center Ljubljane prenesli krsto in s tem opozorili na množično izumiranje živalskih in rastlinskih vrst. Z akcijo so v MZPP želeli opozoriti na izgubo biotske raznovrstnosti. Od slovenske vlade so ponovno zahtevali tudi ustavitev trenutnega in nadaljnega slabljenja Zakona o ohranjanju narave (več o tem še v prispevku na str. 51). V nadaljevanju objavljamo govor prof. dr. Toma Turka z Biotehniške fakultete z Žalne slovesnosti izumrlim vrst.

»Spoštovani žalujoči,

Zbrali smo se, da bi počastili spomin na vse tiste, ki smo jim s svojimi nepremišljenimi dejanji družno pomagali na pot brez povratka. Da bi se spomnili tistih, ki jih ni več med nami, tistih, ki smo jih v svoji človeški sebičnosti, pohlepu in namišljeni vsemogočnosti brezobzirno potepali in zavrgli kot ničvredno blago, kot nebodigatreba, kot oviro v našem hlepenju po neskončni rasti naših dobičkov, po nebrzdani težnji po obvladovanju divjine in njenem udomačevanju, po brezobzirnem izkoriščanju naravnih virov in neskončnih zahtev globalnega kapitalističnega sistema po stalni rasti in z njo povezani vse večji potrošnji. Pri tem smo pozabili na kolateralno škodo, na vse druge prebivalce tega še vedno čudovitega planeta, ki smo jih zaradi naših ozkih interesov poslali v pogubo, v pogubo kamor počasi, a očitno dokaj zanesljivo pošiljamo tudi sebe.

Planet smo samo v zadnjih 50 letih spremenili do te mere, da na njem kmalu razen nas, naših krav, koz in ovc, ne bo nobene divjega sesalca več. Da je temu res tako ni potrebno hoditi na tuje, saj imamo tudi doma dovolj zgledov, ki so v skladu z svetovnimi trendi brezobzirnega ravnanja z naravo in njenimi prebivalci. Čeprav se morda ne zdi tako, sta v boju z interesi človeka, volk in medved tudi na teh prostorih že zdavnaj izgubila bitko za preživetje, kajti ovce, če imajo dobrega pastirja, na koncu vedno zmagajo. In zgodovina, nam je že ničkolikokrat dokazala, da so vse, kar

potrebuje dobri pastir za svojo zmago le industrija, traktorji in navdušene množice (torej ovce). Vsekakor pa ne potrebuje volkov, medvedov oz. kar je še take podobne zverjadi, ki bi ogrožala njegove družbeno-ekonomske interese in cilje ter prevladujočo, v partikularne interese ujeto volilno bazo. In ker človek že od nekdaj vse ve in zna ter nič ne razume, so vse od

njegove zgodnje ekspanzije po planetu, druga živa bitja vedno potegnila kratko.

Danes smo s svojo tehnologijo prišli do tiste stopnje, ko na planet in vse njegove prebivalce vplivamo na tak način in v takem obsegu, da ti izumirajo veliko hitreje, kot je bilo to mogoče še ne tako dolgo nazaj. Obdobje antropocena, v katerem smo, pošilja druga živa bitja v pozabo s tako hitrostjo, da se tega sploh več ne zavedamo. Toda kakšen bo svet, na katerem ne bo več žiraf, nosorogov, tigrov, levov, kitov, morskih psov, medvedov in volkov. Ta in številna druga živa bitja so poznale generacije pred nami, še vedno so sicer v vedno manjšem številu sopotniki naših življenj, vendar žal vse kaže, da številnih izmed njih naši otroci, kaj šele vnuki več ne bodo poznali in jih imeli možnost videti v naravi. Vprašajmo se s kakšno pravico jim jih jemljemo? Z izgubljanjem živalskih in rastlinskih vrst ne uničujemo le ekosistemov, temveč postajamo tudi sami duhovno revnejši in s tem siromašimo naša življenja. S tem izgubljam tudi našo biološko podstat, ki temelji v naravi in ne v marmornatih palačah kapitala.

Izguba biodiverzitete, ki smo jo zakrivali, je hkrati tako tudi rekviem etike in estetike naših življenj. Zato boj za ohranjanje biodiverzitete in zadušnica za izgubljenimi vrstami, ki so še nedolgo tega z nami sobivale na planetu Zemlja, ni le boj za obstoj tistega, kar nam je še ostalo, ampak je tudi boj za preobrazbo ljudi, za katere je Oscar Wilde že pred mnogimi leti dejal, da poznajo ceno vsega in vrednost ničesar. Danes to žal velja bolj kot kadarkoli.

Ko bomo spet znali prepoznati vrednost kosca in barjanskega okarčka na Ljubljanskem barju, lepoto močvirskih sklednic in črnih štorkelj v mrtvicah Mure, bobra v Beli krajini in vidre na Goriškem ter tudi vlogo medveda in volka v slovenskih gozdovih, morda ne bo potrebno že ob naslednji podobni priložnosti nagovora zaključiti s pogrebno „Slava njihovemu spominu!“, ampak bomo lahko optimistično zaklicali: **Naj živijo!**«

(Tom Turk, 14. IX. 2019) ✱